

TESTVÉRMŰZSÁK

vetélkedő

Tüskés Tibor író emlékére

3. korcsoport (9–10. évf.)

2. FORDULÓ

TESTVÉRMÚZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) 2. forduló

---

1. Tüskés Tibor munkásságának legfőbb vonása a különféle művészeti ágak egységben láttatása, vagyis a műzsák testvériségének hangsúlyozása. Írjátok le 2-3 mondatban, kik voltak a műzsák, és ha helyesen párosítjátok össze a számokat a betűkkel, az is kiderül, hogy melyik művészeti ág ihletői voltak.

1.) Erato	a) epikus költészet
2.) Euterpé	b) tánc
3.) Kalliopé	c) szerelmi költészet
4.) Kleio	d) zene
5.) Melpomené	e) tragédia
6.) Polühümnia	f) himnuszköltészet
7.) Terpszikhoré	g) vígjáték
8.) Thaleia	h) tudomány
9.) Urania	i) történetírás

A megoldásért 14 pontot kaphattok.

2. A *Pannóniai változatok*-at tanulmányozva válaszolj néhány mondattal, miért adta Tüskés Tibor ezt a címet Takáts Gyuláról szóló esszéjének. „*Mint fán az évgyűrűk*”! Írd le 8-10 mondatban, szerinted találó-e ez a cím, és indokold is véleményedet!

A megoldásért 10 pont jár.

3. Baranyába látogató írók, művészek a szereplői a *Találkozások* című fejezetnek. Párosítsátok össze a helyszíneket a személyekkel a megfelelő betű-szám kombináció megadásával!

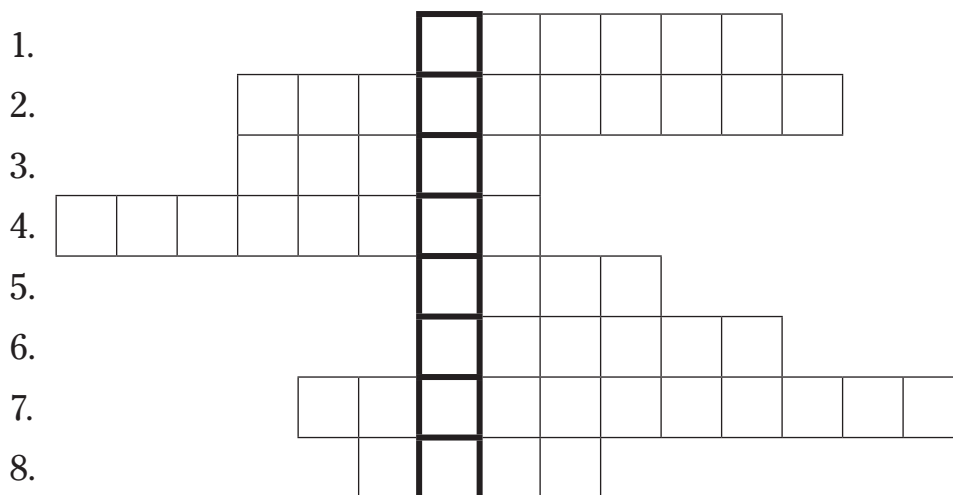
A) Zengővárkony	1) Veres Péter
B) Pécs, Fenyves Szálló	2) Fülep Lajos
C) Pécs, SZOT-üdülő	3) Németh László
D) Harkány, Siklós	4) Kassák Lajos

A jó megoldás páronként 2 pontot, összesen 8 pontot ér.

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) 2. forduló

4. Az alábbi rejtvény megfejtése szorosan kapcsolódik Tüskés Tibor munkásságához : ha a vízszintes sorok meghatározásainak megfelelő szavakat helyesen írájtok be, megtudhatjátok, mi az. Értelmezzétek 2-3 mondatban a függőleges sorban kapott eredményt!

- Vízszintes:
1. szimbólum
  2. Tüskés Tibor könyvének címe
  3. osztálykönyv
  4. Tüskés Tibor egyik útikönyvének címében szereplő helységrév
  5. évszak
  6. Tüskés Tibor egyik könyvcímében szereplő madár neve
  7. pécsi könyvkiadó
  8. Tüskés Tibor egyik útikönyvének címében szereplő helységrév

A feladat megoldásáért összesen 16 pont kapható.

5. Irodalom és képzőművészet találkozása, két „testvérmúzsa” ihlette alkotás a képvers. Készítsetek egy A/4-es lapra olyan képverset a következő versrészletből, amely kiemeli a szöveg tartalmát. Ki írta a verset, és mi a címe?

„Még bennem a hegedűk remegése,
idegem zizeg valahány.
Visz az autóbusz, de dalába burkol
Egy egész liget csalogány.”

A feladat kreatív megoldásáért 12 pontot kaphattok.

6. Pécs, Tüskés Tibor, Csorba Győző – milyen közös szál köti össze őket? – a város, az irodalom, és az a monográfia, amit Tüskés Tibor írt Csorba Győzőről. Ennek a műnek a segítségével oldhatjátok meg a következő feladatokat.

1.) Az *Ocsúdó évek* című önéletrajzi versből hiányzik néhány szó, pótoljátok ki:

„Pécsett, ...utca 23-ban
születtem, kilenc közül .....
Apám ....., a Tiszán onnan
való volt, anyám Vecséről, a .....
falujából. A .....gerince
szemük elől mindkettőt .....”

2.) A Sorsunk szerkesztőségében 1941-től Csorba Győző kritikusként dolgozott. Kikről írta az alábbiakat:

- a) „Megható hűséggel ragaszkodik szűkebb hazájához, a Dunántúlhoz”
- b) „...emberi problémái is mélyebbre eresztik gyökereiket a személyiség világánál, le a létezés rétegeibe; s minthogy ezen keresztül a mindenséggel érintkeznek, komolyabbak és végzetesebbek is”
- c) „Tájképei kínlódó-vonagló vonalaikkal Van Goghra emlékeztetnek”

8.) Már Csorba Győző első kötetében, a *Mozdulatlanságban* is megtalálható lírájának egy mindvégig jellemző sajátossága, az összetétellel alkotott eredeti szóképzés, metaforaalkotás, mint pl. „levél-tenyér” , „öröm-leves”. Keress 5 hasonló példát a versekben, jelöld a forrást is!

A feladatok jó megoldásáért kapható pontszámok: 2+6+10=18 pont

7. A műzsák testvérisége legtisztább formájában a reneszánsz kor univerzális emberében, Leonardo da Vinci személyében van jelen. Döntsd el, igazak vagy hamisak a róla szóló kijelentések. A megfelelő választ karikázd be, a helyesbítésekért plusz pont jár!

- I – H   1.)   Leonardo Mátyás király kortársa volt.
I – H   2.)   Firenzében Giotto műhelyében tanult.
I – H   3.)   Életében két felesége volt.
I – H   4.)   A milánói herceg udvarába muzsikusként került,
                 maga készítette lanton játszott.
I – H   5.)   William Blake írta Mona Lisa c. versében az alábbi
                 sorokat:
                 „S nem él,
                 Csupán az élveteg finomságban,
                 Mely formába öntötte a változó vonalakat,
                 S a kézre és szemhéjra színt lehelt.”
I – H   6.)   Leonardo bal kézzel, jobbról balra haladva,
                 tükörírással írt.
I – H   7.)   A *Sziklás Madonna* című festmény a londoni Tate
                 Galériában látható.

A feladat teljes megoldása 7 pontot ér.

8. Az *exponált idő* című kötetében Tüskés Tibor a fényképezőgép segítségével állította meg a pillanatot, így őrizve meg emlékezetes találkozásokat, utazásokat író társakkal, művészbarátokkal. Keresd meg a könyvben az alábbi fotókat, és válaszolj a kérdésekre!

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) 2. forduló

1.

- a) Ki látható Tüskés Tibor jobbján?
- b) Hol készült a fotó?
- c) Melyik évben vált havi periodikumká a ma is olvasható legjelentősebb pécsi irodalmi folyóirat?

2.

- a) Melyik pécsi költő kertjében, hol készült a felvétel?
- b) Mi a vers címe, amelyben így ír a költő régebbi lakhelyéről:

„Egy régi őrtorony helyén épült az én szobám,
a város fölött magasan. – Ma is még őrtorony,
mert csönd van itt, csönd s jó magány,
békén fürkészhettek
a földi dolgokon,
magamba s messzire egyformán nézhetek.”

- c) Miért volt különös ómen a költő számára a vezetékneve?

3.

- a) Kivel látható a képen Tüskés Tibor?
- b) Mi volt az a hely, ami Németh László szerint „ a költészet félkész áruját kínálja” ?
- c) Leningrádba (mai nevén: Szentpétervár) is együtt utazott a két irodalmár: mit válaszolt a Tüskés Tibor mellett ülő költő arra a kérdésre, kiket ismer a szovjet irodalomból, és milyen hatást tett ez a válasz a vendéglátókra?

A feladat teljes megoldása 9 pontot ér.

9. Tüskés Tibor nemcsak aktív résztvevője volt Pécs irodalmi életének, de jól ismerte a város régi és újabb kori költőinek, íróinak életét, munkásságát. Tudását olvasóival is megosztotta: sok cikket írt helyi és országos irodalmi folyóiratokba, bizonyítva, hogy a „vidékiség” nem jelenthet leértékelést, itt is születtek és születnek remekművek. 1970-ben írta: „Valom, hogy amint egy nemzet tudatát elsősorban irodalma őrzi, alakítja és formálja, ugyanúgy egy városról, egy kisebb közösségről a köztudatban élő képet is leginkább az ott élő, ott született, ott dolgozó, vagy akárcsak rövid időre ott megpihent írók művei alakítják és formálják.” Nézzetek bele Ti is egy kicsit a „pécsi irodalom kistükrébe”, olvassátok a folyóiratokat, és válaszoljatok az alábbi kérdésekre:

1. Milyen jelentős irodalmi események zajlottak a volt „Korzó kávéház”-ban?
2. Ki írta útinaplójában a következőket: „Az Árpád-kori dóm négy román tornyával erős vár gyanánt uralg a városon s a dóm mögött meredek utcák macskafejes járói kúsznak a hegynek.”
3. Honnan való az alábbi idézet:
„Fizetned semmit sem kell. Gazdagabban távozz. Térj vissza gyakrabban.”
4. Ki volt az az irodalmár, aki doktori disszertációját a vers születéséről írta? Mikor és hol jelent meg nyomtatásban a mű?
5. Milyen intézmény és esemény köthető 1836-tól a Lyceum utca 4-hez?
6. Mi volt annak a folyóiratnak a címe, amelyiknek az első száma egyben az utolsó is volt? Mikor jelent meg, kik szerkesztették, kinek a zenepedagógiai írását közölte?

A megoldásért 6 pont szerezhető.

A 2. fordulóban elérhető összes pontszám 100.
A kiemelkedő megoldásokért plusz pontokat kaphattok.

Ajánlott irodalom

Csorba Győző. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1981. (Kortársaink)
Az exponált idő. Esszék. Pécs, Pro Pannonia Kiadó, 2000.
Pannóniai változatok. Tanulmányok. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1977.
Pécs irodalmi emlékhelyei. Tanulmány. Pécs, Városi Könyvtár, 1971.
A pécsi irodalom kistükré. Tanulmány. Pécs, Jelenkor, 1970.